

УДК 338.48.

**PROBLEMS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE
SECTOR OF TOURIST BUSINESS IN UKRAINE**
**ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У СФЕРУ ТУРИСТИЧНОГО
БІЗНЕСУ УКРАЇНИ**

Polyanichko O.V./Полянничко О.В.*s.t. / ст. викл.**Odessa State University of ecology, Odessa, Ivovska 15, 65030**Одеський державний екологічний університет, Одеса, вул. Львівська 15, 65030***Kyiasko K.K./Кияшко К.К.***student / студентка**Odessa State Environmental University, Odessa, Ivovska 15, 65030**Одеський державний екологічний університет, Одеса, вул. Львівська 15, 65030*

Анотація. У статті розглянуто роль та значення іноземних інвестицій для розвитку туристичної галузі в Україні. Здійснено аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в туристичній сфері. Вивчено проблеми залучення інвестицій в туристичну сферу України та запропоновано можливі шляхи їх вирішення. Проаналізовано потенційні можливості, переваги та недоліки від інвестування в туризм.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, туристична сфера, туризм.

Вступ. На сьогодні для економіки України інвестиції є засобом підвищення доходів бізнесу та рентабельності підприємницької діяльності. Оскільки наша країна багата природними ресурсами та має сприятливий клімат, то перспективною галуззю для інвестування стає туристичний сектор.

Розвиток туризму в Україні стимулює вкладання інвестицій та сприяє підвищенню потенціалу країни, а також відіграє велику роль в забезпеченні зайнятості населення шляхом створення додаткових робочих місць. Здійснення інвестиційної діяльності в туристичній сфері передбачає відповідне управління цим процесом, основна мета якого забезпечити найефективнішу реалізацію системи цілей і засобів їх досягнення, підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку туристичних послуг та забезпечення надходження додаткових коштів до бюджету.

Основна частина. Для більшості країн світу туризм – це одна з найбільш пріоритетних галузей економіки, оскільки дохід від туристичної сфери становить майже 50%. Наприклад, у таких країнах, як Франція, Іспанія, Італія, Малайзія, Таїланд, США, Кіпр та Єгипет туризм входить до першої трійки провідних галузей держави. У цих та низці інших країн він розвивається швидкими темпами і відіграє важливу роль у розвитку економіки, оскільки створює нові робочі місця, забезпечує зростання рівня життя населення, розвиває виробничу інфраструктуру та збільшує валютні надходження у разі здійснення іноземних інвестицій.

Розвиток сучасної світової економіки неможливо уявити без інвестиційної діяльності. Україна не є винятком [1]. Україна – одна з держав Європи, яка має потенційні можливості для розвитку туристичної сфери. Вигідне географічне розташування, унікальні історико-культурні та природно-кліматичні ресурси

мають велике значення для формування туристичної привабливості країни.

Певною мірою територія України з наявними туристичними ресурсами є привабливою для туристів, але це не є достатньою умовою для зростання загальної туристичної привабливості країни. Для цього потрібно оновлювати та формувати нову матеріально-технічну базу, споруджувати нові готельні комплекси, санітарно-курортні зони, проводити реконструкцію та модернізацію історичних пам'яток культури. Все це можливо за рахунок інвестицій у туристичну галузь, проте для збільшення загальної суми вкладень необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат.

Під поняттям «інвестиційний клімат» розуміють ступінь сприятливості ситуації, що складається у тій чи іншій країні, для ймовірного надходження інвестицій [6]. Для формування сприятливого інвестиційного клімату необхідно розробити певну інвестиційну політику.

Економіка України перебуває у складній ситуації, яка зберігає тенденції до погіршення з 2014 р. Питання забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні залишається стратегічно важливим, адже від цього залежать соціально-економічний розвиток, ефективність залучення до міжнародного поділу праці та можливості модернізації національної економіки.

Перебіг сучасних політичних процесів переважно негативно впливає на інвестиційний клімат та міжнародну інвестиційну привабливість України. Причинами цього є низка проблем:

- негативний міжнародний імідж країни;
- значні диспропорції регіонального та галузевого розвитку;
- застарілість інфраструктури;
- податкове навантаження;
- низький рівень захисту інвесторів та ефективності законодавства з питань корпоративного управління.

За даними Державного комітету статистики, загальна сума капітальних інвестицій в Україні становила 259545,0 млн. грн. за січень-вересень 2017 р., що на 55094,9 млн. грн. більше, ніж за січень-вересень 2016 р. (табл. 1). При цьому обсяг капітальних інвестицій у туристичну сферу становить 1825,9 млн.грн., що свідчить про зростання їх обсягу на 497,1 млн. грн. порівняно з 2016 р. Тобто капітальні інвестиції, здійснені в туристичну галузь, становлять лише 0,7% загальних капітальних інвестицій в економіку країни.

Найбільшу частку капітальних інвестицій за січень-вересень 2017 р. спрямовано на тимчасове розміщення й організацію харчування, що становить 54,3% від капітальних вкладень у туристичну сферу. На мистецтво, спорт, розваги та відпочинок припадає лише 45,7% капітальних інвестицій.

Найбільшу частку капітальних інвестицій за січень-вересень 2017 р. спрямовано на тимчасове розміщення й організацію харчування, що становить 54,3% від капітальних вкладень у туристичну сферу. На мистецтво, спорт, розваги та відпочинок припадає лише 45,7% капітальних інвестицій.

Таблиця 1

Структура та динаміка капітальних інвестицій у туристичну сферу за січень-вересень 2016-2017 рр., млн. грн. [3]

Показники	Роки	
	2016 (січень - вересень)	2017 (січень - вересень)
Капітальні інвестиції (всього в Україні)	204450,1	259545,0
Капітальні інвестиції у сферу туризму	1328,8	1825,9
1. Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	428,2	835,4
2. Тимчасове розміщення й організація харчування (усього), у тому числі:	900,6	990,5
- тимчасове розміщення	507,5	570,1
- діяльність із забезпечення стравами та напоями	393,1	420,4

Незважаючи на позитивну динаміку щодо зростання обсягів капітальних вкладень у туристичну сферу, Україна має низький рівень іміджу на світовому інвестиційному ринку. У більшості рейтингів вона посідає останні місця за інвестиційною привабливістю. Якщо поліпшити цю ситуацію, то, можливо, туристична сфера зможе посилити свої позиції в рейтингах та поліпшиться інвестування усіх галузей.

З отриманих результатів можна зробити висновок про необхідність інвестування у цю галузь, а саме інвестування в такі підрозділи, як: мистецтво, спорт, розваги та відпочинок, діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення, діяльність закладів харчування (ресторанна справа), діяльність туристичних агентств та операторів.

Розвиток туристичної індустрії в країні протягом досліджуваного періоду можна охарактеризувати у цілому як позитивний. До основних причин, що перешкоджають залученню іноземних інвестицій, належать:

- низький рівень довіри до влади;
- військові дії на сході країни;
- втручання органів державної влади в сектор приватного бізнесу;
- тіньова економіка;
- корупція;
- нестабільність політичної ситуації та сфери оподаткування.
- відсутність стратегії економічного розвитку країни.

Уряд України повинен чітко визначити пріоритети інвестиційної діяльності суб'єктів туристичної індустрії, а для цього доцільно визначити інструменти та важелі державного регулювання, які він буде застосовувати. Передусім необхідно стимулювати фінансово-кредитні важелі, які будуть

спрямовані на створення сприятливого кредитного середовища; фіскальні важелі, які будуть передбачати оптимальну кількість податків для підприємств рекреаційно-туристичного комплексу; соціально-психологічні важелі, які б формували імідж України як держави, сприятливої для рекреації та туризму.

Отже, іноземне інвестування в туристичну сферу має чимало переваг як для економіки країни, так і для самого інвестора:

- джерело валютних надходжень до національної економіки;
- поповнення дохідної частини бюджету за рахунок розширення податкової бази;
- збільшення споживчого попиту;
- створення нових робочих місць;
- розширення виробництва товарів та послуг, що збільшуються у результаті платоспроможного попиту туристів;
- зростають доходи населення, що працюють у туристичній сфері;
- швидкий термін окупності витрат.

Окрім того, розвиток туризму має й недоліки, що проявляються в тому, що він:

- впливає на ріст цін на місцеві товари та послуги, на земельні й інші види природних ресурсів і нерухомість;
- сприяє відтоку грошей за кордон через туристичний імпорт;
- викликає екологічні та соціальні проблеми
- може нанести збитки розвитку інших галузей і т. д. [6].

Для вирішення цих проблем та для розвитку туристичної сфери необхідно стимулювати попит на туристичну продукцію, яка здебільшого хоча й дорого коштує, проте забезпечує країні високий прибуток, підвищує рівень зайнятості населення та збільшує конкурентоспроможність країни на світовому ринку.

Крім того, необхідно поліпшити транспортну та готельну інфраструктури країни. Україні слід поширювати свої туристичні послуги, проводячи рекламні кампанії за допомогою ЗМІ як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринку. Невід'ємною частиною розвитку туристичної галузі є співпраця з міжнародними організаціями та підтримка зв'язків із міжнародними інвестиційними туристичними фондами.

Висновок. Отже, туризм є інвестиційно привабливим видом економічної діяльності, що може зайняти одне з провідних місць в економіці України. Оцінивши світовий досвід у цій галузі, можна сказати, що в Україні достатньо можливостей для розвитку туристичної сфери.

Розглянувши питання, пов'язане з інвестиційним кліматом, який склався в країні, варто говорити про необхідність розроблення правильної та ефективної інвестиційної політики на рівні держави, яка буде спрямована на поліпшення умов та факторів, що впливають на динаміку інвестицій в туристичну індустрію.

Щоб залучити іноземні інвестиції в туристичну сферу України, треба вирішити низку вище перелічених проблем, які перешкоджають цьому процесу.

Література:

1. World economic forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.weforum.org>.
2. World tourism organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.unwto.org/en>.
3. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика / Л.М. Борщ. – К. : Знання, 2005. – 470 с.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Захарчук С. Фінансово-економічні проблеми функціонування туристичної галузі / С. Захарчук // Економіка. Управління. Інновації. – 2010. – № 1(3) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mbu.gov.ua>.
6. Коваленко Ю.О. Особливості розвитку міжнародного туризму як виду економічної діяльності / Ю.О. Коваленко // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2004. – Вип. 3–4. – С. 710–714.

References:

1. World economic forum [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.weforum.org>.
2. World tourism organization [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www2.unwto.org/en>.
3. Borshch L.M. Investuvannya: teoriya i praktyka / L.M. Borshch. – K. : Znannya, 2005. – 470 s.
4. Derzhavnyy komitet statystyky Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Zakharchuk S. Finansovo-ekonomichni problemy funktsionuvannya turystychnoyi haluzi / S. Zakharchuk // Ekonomika. Upravlinnya. Innovatsiyi. – 2010. – № 1(3) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.mbu.gov.ua>.
6. Kovalenko YU.O. Osoblyvosti rozvytku mizhnarodnoho turyzmu yak vydu ekonomichnoyi diyal'nosti / YU.O. Kovalenko // Stratehiya rozvytku Ukrayiny (ekonomika, sotsiolohiya, pravo). – 2004. – Vyp. 3–4. – S. 710–714.

Abstract. *The article considers the role and importance of foreign investment for the development of the tourism industry in Ukraine. The analysis of the current state of innovation in tourism industry has been performed. Investigated investment attraction problems of tourist sector in Ukraine and suggests possible solutions. The potential advantages and disadvantages of investing in tourism were analyzed.*

Key words: *investment, foreign investment, investment climate, investment attractiveness, tourism sector, tourism.*

Відправлено 18.03.2019

Полянничко О.В.